

Výzvy pro výuku cizích jazyků (francouzštiny, němčiny, ruštiny) v rezortu Ministerstva obrany ČR v aktuální geopolitické situaci

Challenges for Teaching Foreign Languages (French, German, Russian) at the Ministry of Defence of the Czech Republic in the current geopolitical situation

Ladislav Baumgartner, Iveta Macháčková, Zbyněk Rektořík, Jana Tomšů

Abstrakt: Jazyková příprava v rezortu Ministerstva obrany [MO] ČR je zaměřena primárně na angličtinu. Ministerstvo obrany ovšem zaručuje v souladu s Konceptí přípravy personálu pro potřeby rezortu MO jazykové vzdělávání rovněž v jiných cizích jazycích. Výuka jazyků je v kompetenci Centra jazykového vzdělávání Univerzity obrany Brno [CJV UO] a zahrnuje angličtinu, francouzštinu, němčinu a ruštinu. Cílem článku je porovnat činnost CJV UO s obdobnými jazykovými pracovišti v rezortech obrany Rakouska, Německa a Francie a na příkladech dobré praxe podrobněji představit jazykové vzdělávání ve francouzském, německém a ruském jazyce, které v kontextu aktuálních geopolitických událostí nabývá na významu.

Abstract: The language training within the Ministry of Defence [MoD] of the Czech Republic is primarily focused on English. However, in accordance with the Concept of Personnel Training for the Needs of the MoD, the MoD provides language training in other foreign languages as well. The language teaching is the responsibility of the Language Centre of the University of Defence Brno [CJV UO] and includes English, French, German and Russian. The aim of this article is to compare the activities of the CJV UO with similar language centres in the defence departments of Germany, Austria and France and to present the teaching of French, German and Russian within the MoD through examples of good practice.

Klíčová slova: Elearning; geopolitika; jazyková příprava; odborný vojenský jazyk.

Keywords: Elearning; Geopolitics; Language Training; Professional Military Language.

ÚVOD – FRANCOUZSKÝ, NĚMECKÝ A RUSKÝ JAZYK V REZORTU MINISTERSTVA OBRANY ČR

V dnešním stále více propojeném světě patří znalost cizích jazyků k základním dovednostem, které přispívají nejen k osobnostnímu rozvoji jednotlivce, ale také zvyšují jeho konkurenceschopnost na trhu práce. Koncepce přípravy personálu pro potřeby rezortu Ministerstva obrany [MO] z roku 2022 uvádí, že „jazykové vzdělávání je nedílnou součástí systému přípravy vojáka z povolání. V rámci jazykového vzdělávání je prioritou výuka anglického jazyka a podle potřeby rezortu MO také ostatních jazyků“ (Ministerstvo obrany České republiky 2022, 9). Pozornost je pak věnována i elektronickým podporám výuky (viz kap. 2).

Faktem ale je, že v dnešní době základní znalost angličtiny jak ve vojenské, tak i civilní oblasti nestačí. Příslušníci AČR jsou v rámci plnění mezinárodních závazků vysíláni do různých jazykových a často i velmi kulturně odlišných prostředí, kde znalost druhého cizího jazyka¹ může sehrát pozitivní úlohu při plnění úkolů v rámci společných operací a výcviku. V této souvislosti zmiňme postavení francouzštiny v oblasti afrického Sahelu nebo na Blízkém východě, případně ruštiny na území bývalých sovětských republik.

Hlavním pracovištěm, které zabezpečuje jazykovou přípravu v resortu MO, je Centrum jazykového vzdělávání Univerzity obrany (CJV UO) v Brně, jehož jedinečnost ve srovnání s jinými univerzitními jazykovými pracovišti spočívá ve schopnosti zabezpečit výuku, překlady a tlumočení v oblasti vojenského profesního jazyka včetně odborné terminologie. Přičemž znalost odborného jazyka není jen problém lingvistický, tedy otázka zvládnutí slovní zásoby a gramatiky, ale zahrnuje také aspekt kognitivní, komunikační, sémantický a pragmatický. Schopnost orientovat se v cizojazyčné odborné komunikaci se získává dlouholetým studiem a praxí v daném oboru.

Zajímavou statistiku ohledně používání cizích jazyků během působení v misích zveřejnil tým autorů pod vedením PhDr. Ivany Čechové, Ph.D. v článku *Změny v jazykové a řečové kompetenci vojenských profesionálů* (Čechová at al., 2011, 164). Respondenti dotazníkového šetření (451 účastníků) měli uvést, jaké další jazyky kromě angličtiny a s jakou četností na misi používali.

Tabulka č. 1: Využití dalších cizích jazyků v misích

	Často	Občas	Nikdy
francouzština	4 %	7 %	89 %
němčina	5 %	22 %	72 %
ruština	7 %	24 %	68 %
ostatní jazyky	5 %	18 %	76 %

¹ Termínem „druhý cizí jazyk, resp. ostatní či jiné cizí jazyky“ vymezujeme v textu cizí jazyky vůči angličtině.

Zdroj: Čechová at al., Vojenské rozhledy. 2012, s. 164.

A byť by tyto údaje z dotazníkového šetření mohly implikovat marginální roli ostatních jazyků, příklady dobré praxe níže dokládají, že geopolitické události po roce 2012 přinesly zvýšenou poptávku po osvojení si, příp. zlepšování jazykových znalostí francouzštiny, němčiny a ruštiny. A ruku v ruce s tím opodstatněnost a nezbytnost výuky těchto jazyků, resp. jejich praktické využití i v jiných oblastech AČR než zmíněné mise.

Svým primárním zaměřením na jazykovou přípravu vojáků AČR na nasazení v misích v Africe jsou citované anketě nejbližší rezortní kurzy francouzského jazyka. Na nich lze ilustrovat nárůst uživatelů francouzštiny v misích v období 2013–2022. Jazyková příprava v německém a ruském jazyce pak flexibilně reagovala na jiná zadání MO a společně s rezortními kurzy francouzštiny dokládá různorodost jazykového vzdělávání na CJV UO (k tomu viz kapitola 3.).

Relevance ostatních cizích jazyků jsou si vědoma i zahraniční jazyková centra zajišťující jazykové vzdělávání v rezortu obrany, což dokládá tradice ve výuce ostatních cizích jazyků, jakož i vysoký počet vyučovaných jazyků. V kapitole 1 bychom proto chtěli zmínit pro srovnání činnost vybraných jazykových center v Rakousku, Německu a ve Francii.

1 VÝUKA OSTATNÍCH CIZÍCH JAZYKŮ V REZORTU OBRANY V ČR, RAKOUSKU, NĚMECKU A VE FRANCII – SROVNÁNÍ

V následující kapitole bychom chtěli porovnat činnost CJV UO a vybraných jazykových center v Německu (Bundessprachenamt der Bundeswehr, Universität der Bundeswehr München a Hamburg), v Rakousku (Sprachinstitut des Bundesheeres an der Landesverteidigungsuniversität) a ve Francii (École Militaire Interarmes, Centre de formation interarmées au renseignement a Centre national de formation aux langues et à l'international), přičemž důvodem pro výběr těchto zahraničních jazykových center byla praktická zkušenost vyučujících ostatních jazyků z CJV UO, kteří se účastnili a účastní jazykových a vzdělávacích kurzů v těchto institucích (např. v rámci programu Erasmus+). Tato jazyková pracoviště pokrývají kromě obligátní angličtiny celou řadu jiných cizích jazyků (Bundessprachenamt der Bundeswehr 50 jazyků, Sprachinstitut des Bundesheeres 17 jazyků). Pro zajímavost uvedme, že jsou mezi nimi i tzv. "malé" jazyky² včetně češtiny.

Specifické zadání těchto jazykových center je společné – jazyková příprava vojenských i civilních zaměstnanců rezortu obrany včetně přípravy na působení v mezinárodních misích EU, NATO a OSN, výuka studentůvojáků, podpora jazykových kompetencí při zajišťování příhraničního provozu a výměně odborných znalostí či jazyková příprava členů diplomatického sboru.

² Malými jazyky se rozumí jazyky, kterými hovoří malý počet mluvčích nebo málo vyučované jazyky.

1.1 Jazykové vzdělávání v rezortu obrany České republiky

Jazyková příprava v rezortu MO ČR je primárně v kompetenci Centra jazykového vzdělávání Univerzity obrany (CJV UO) v Brně, přičemž CJV UO zajišťuje výuku jak pro studenty UO (v rámci akreditované vysokoškolské výuky), tak personál MO (tzv. rezortní kurzy). Studenti UO, budoucí důstojníci AČR, studují povinně dva jazyky téměř po celou dobu studia. Angličtina je povinná pro všechny a podmínkou ukončení studia je zkouška podle NATO STANAG 6001 na úrovni min. SLP [Standardized Language Profile] 2222³ (Centrum jazykového vzdělávání Univerzita obrany 2024). Druhý cizí jazyk si studenti vybírají z nabídky francouzština, němčina nebo ruština a povinnou výstupní úroveň je zkouška podle NATO STANAG 6001 min. SLP 1111.

Kromě těchto jazyků zajišťuje CJV UO i výuku češtiny pro cizince, kterou po dobu jednoho roku povinně navštěvují zahraniční studenti UO před zahájením studia, během studia jsou jim pak nabízeny udržovací kurzy.

Vojenští i civilní zaměstnanci Armády ČR jsou vzděláváni v tzv. rezortních kurzech různé úrovně, délky a zaměření pro získání zkoušky podle NATO STANAG 6001 (výstupní úroveň SLP 1–3 se řídí požadavky MO na příslušná systemizovaná místa, případně specifickým požadavkem např. na působení v misi), resp. v terminologických kurzech zaměřených na odborný profesní jazyk. Personál MO je do jazykových kurzů angličtiny, francouzštiny, němčiny či ruštiny vyslán na základě požadavků rezortu obrany.

CJV UO je zároveň testovacím místem jazykové zkoušky podle NATO STANAG 6001 pro úroveň SLP 1–3.

1.2 Jazykové vzdělávání v rezortu obrany Rakouské republiky

Jazykové vzdělávání v rezortu obrany zajišťuje primárně *Sprachinstitut des Bundesheeres* [SIB] na *Landesverteidigungsakademie* [Zemská akademie obrany] Vídeň. Pracoviště nabízí kurzy v 17 jazycích pro cca 700 účastníků ročně, jakož i překladatelskou činnost a tlumočení ve 23 jazycích. Hlavním zadáním je příprava příslušníků rakouského kontingentu na mise EU, NATO a OSN, resp. multinárodnostní cvičení a příhraniční spolupráci se sousedními zeměmi, příp. členů diplomatického sboru a civilních zaměstnanců ministerstva obrany. Pro všechny důstojníky a důstojnické čekatele je povinná znalost angličtiny (úroveň odpovídající STANAG NATO 6001 min. SLP 2+) a jednoho dalšího cizího jazyka, dle potřeby rezortu případně i dalších cizích jazyků (Ernst 2008)⁴.

³ NATO STANAG 6001 je standardizační dohoda, která slouží účelům jazykového vzdělávání a měření úrovně jazykové způsobilosti v členských zemích NATO pro zajištění interoperability. Zkouška podle NATO STANAG 6001 testuje jazykovou způsobilost ve čtyřech dovednostech [porozumění mluvenému slovu, mluvený projev, porozumění psanému textu, psaný projev] na úrovni 0–5, přičemž na CJV UO jsou zkoušeny úrovně SLP [Standardized Language Profile] 1–3.

⁴ Z dostupných zdrojů nebylo možno zjistit požadovanou výstupní úroveň.

Tak jako na všech srovnávaných jazykových pracovištích je těžiště ve výuce anglického jazyka, SIB má však svá specifika ve výuce ostatních cizích jazyků, která vycházejí mimo jiné z tradice vojenského vzdělávání rakouskouherské monarchie jako mnohonárodnostního státu. Výuka jazyků sousedních zemí (češtiny, slovenštiny, maďarštiny, slovinštiny) má tak na SIB dlouhou tradici a byli-li dříve cílovou skupinou primárně vojenští přidělení a příslušníci zpravodajské služby, po roce 1989 k nim přibyli i zaměstnanci armády a policie za účelem zajištění přeshraniční spolupráce a partnerství. SIB se v rámci jazykového vzdělávání řídí velmi sympatickou jazykovopolitickou koncepcí zachování výuky jazyků sousedních států (kromě výše uvedených k nim tradičně patří i srbština a chorvatština), jejichž znalost je klíčem pro úspěšnou spolupráci a dobré sousedské vztahy (Ernst 2008). Velká péče je tak věnována i výuce češtiny, o čemž svědčí mimo jiné samostatný referát *Westslawische Sprachen* [západoslovanské jazyky], spolupráce na výuce českého jazyka mezi SIB a CJV UO, jakož i vydávání glosářů německočeské/českoněmecké odborné terminologie a konverzace pro použití v rámci příhraniční spolupráce.⁵⁶⁷

SIB dále nabízí výuku němčiny jako cizího jazyka včetně odborné terminologie pro zahraniční vojáky před jejich nástupem do vojenských kurzů v Rakousku. A v kompetenci SIB je rovněž testování (více než 6000 zkoušek ročně), přičemž jazykové zkoušky odpovídají mezinárodním standardům BILC⁸ (Ernst 2008), ze kterých vycházejí i jazykové úrovně na škále 0 (žádné znalosti)/0+(minimální znalosti)/1 (základní znalosti)/1+ (základní znalosti+)/2 (funkční znalosti)/2+ (funkční znalosti+)/3 (profesionální znalosti)/3+ (profesionální znalosti+)/4 (velmi profesionální znalosti)/4+ (velmi profesionální znalosti+)/5 (vysoce profesionální znalosti-vzdělaný rodilý mluvčí).

Vysokoškolské vzdělávání v rakouském rezortu obrany zajišťují tři vojenské akademie [Akademien des Bundesheeres] – *Landesverteidigungsakademie Wien* (pod kterou spadá *Sprachinstitut des Bundesheeres*, viz výše), *Theresianische Militärakademie Wiener Neustadt*⁹ a *Heeresunteroffiziersakademie Enns*, přičemž jazyková příprava je v kompetenci jazykového institutu SIB. Od roku 2018 se vyučuje na *Theresianische Militärakademie* po dobu tří semestrů v rámci bakalářského studijního programu Vojenské velení druhý cizí jazyk. Nabídka zahrnuje devět jazyků (např. francouzština, ruština, španělština, chorvatština, čínština, maďarština, urdu) vyučovaných na různých úrovních pokročilosti (*Theresianische Militärakademie* 2024) a zajímavostí je, že výuka je nabízena v digitální

⁵ Landesverteidigungsakademie. 2016. *Glossar Force Protection – ochrana vojsk DeutschTschechisch/Německočesky, TschechischDeutsch/Českoněmecky*. Wien.

⁶ Republik Österreich Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport. Sonderpublikation des Sprachinstitutes (SIB) der Landesverteidigungsakademie (LVAK). 2010. *Sprachfibel/Glossary/Bojový slabikář 1. Allgemeine taktische Begriffe/Basic Tactical Terminology/Všeobecné taktické pojmy*. Wien.

⁷ Republik Österreich Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport. Sonderpublikation des Sprachinstitutes (SIB) der Landesverteidigungsakademie (LVAK). 2010. *Sprachfibel/Glossary/Bojový slabikář 2. Allgemeine taktische Begriffe/Basic Tactical Terminology/Všeobecné taktické pojmy*. Wien.

⁸ SIB je od roku 1993 členem a stálým pozorovatelem v poradním orgánu NATO pro záležitosti cizích jazyků *Bureau for International Language Coordination* (BILC), čili i na základě této spolupráce implementuje ve svém testování standardizované postupy.

⁹ Institucionalizace výuky cizích jazyků v rámci vojenského vzdělávání se pojí se založením dodnes existující vojenské akademie *Theresianische Militärakademie Wiener Neustadt* v roce 1752.

podobě v rámci projektu mobilního jazykového vzdělávání rakouské armády *Language Training TO GO* (Bundesministerium für Wissenschaft, Bildung und Forschung).

1.3 Jazykové vzdělávání v rezortu obrany Spolkové republiky Německo

Hlavním poskytovatelem jazykového vzdělávání pro příslušníky *Bundeswehru* je *Bundessprachenamt der Bundeswehr*. Tato instituce vyučuje více než 50 jazyků a každoročně proškolí ca. 16 000 účastníků kurzů. Jazykový výcvik je určen nejen pro příslušníky *Bundeswehru*, ale také pro zaměstnance německého veřejného sektoru jako jsou ministerstva, veřejná správa nebo policie. Cílem jazykové vzdělávání je primárně příprava na působení v zahraničí a mezinárodní spolupráci. *Bundessprachenamt* je zároveň pracovištěm zajišťujícím testování jazykové zkoušky podle NATO STANAG 6001 na úrovni SLP1–4 (*Bundeswehr* 2024).

Bundessprachenamt nabízí dva typy kurzů – intenzivní jazykový kurz (pro všechny jazyky) a kombinovaný jazykový výcvik (jenom angličtina a francouzština). Intenzivní jazykový kurz trvá od tří do osmnácti měsíců (pět hodin výuky denně). Kombinovaný jazykový výcvik kombinuje dvoutýdenní kurzy a tříměsíční samostudijní období a je vhodný pro obnovení stávajících jazykových dovedností. Jazyková výuka zahrnuje kromě prezenčního studia také výuku prostřednictvím digitálních technologií (*Bundeswehr* 2024).

Jazykové vzdělávání vojenských studentů zajišťují jazyková centra Univerzity *Bundeswehru* v Mnichově a Hamburku [*Universität der Bundeswehr München*, *Universität der Bundeswehr Hamburg*]. Povinná je angličtina, volitelně francouzština (Mnichov), resp. francouzština, španělština, ruština (Hamburk). Výstupem jazykového vzdělávání je zkouška podle NATO STANAG 6001 z angličtiny na úrovni SLP 3332, která se v jazykových centrech rovněž zkouší. V Hamburku je možno fakultativně složit zkoušku i z ruštiny, francouzštiny, španělštiny, pokud jsou tyto jazyky v rámci studijních modulů zkoušeny (*Universität der Bundeswehr München*, *Universität der Bundeswehr Hamburg* 2024).

Jak *Bundessprachenamt*, tak univerzitní jazyková centra nabízejí rovněž výuku němčiny jako cizího jazyka. Cílovou skupinou jsou příslušníci armád a vyučující němčiny z rezortu obrany z celého světa (*Bundessprachenamt*), resp. zahraniční studenti¹⁰ a akademičtí pracovníci (*Universität der Bundeswehr Hamburg*).

Pro zajímavost zmiňme, že součástí portfolia více než 50 vyučovaných jazyků na *Bundessprachenamt der Bundeswehr* je rovněž čeština, která zde patří do sekce *Slawische und selten gelehrt Sprachen* [slovanské a málo vyučované jazyky]. Kurzy českého jazyka jsou primárně určeny pro vojenské přidělence před diplomatickou misí na velvyslanectví v Praze (*Bundeswehr* 2024).

¹⁰ Například na *Universität der Bundeswehr Hamburg* si volí němčinu jako cizí jazyk kadeti z *United States Military Academy West Point*, kteří zde studují v rámci bilaterální výměny studentů.

1.4 Jazykové vzdělávání v rezortu obrany Francouzské republiky

Na rozdíl od německého *Bundeswehru*, resp. rakouského *Bundesheeru* není ve francouzské armádě centralizovaný koncept ani jednotná struktura jazykového vzdělávání. Situaci jazykových institucí ve francouzské armádě detailně popisuje A. Prutsch. Ve svém článku představuje několik úvah o vytvoření jazykové koncepce, resp. výhodách a nevýhodách zavedení vojenské jazykové školy. „Pro standardizaci vojenské jazykové výuky je nutné pracovat na jedinečném konceptu, který definuje různé formy výuky, formy kurzů, způsoby zkoušek a obsah jednotlivých kurzů. Tento jedinečný koncept, který není ničím jiným než doktrínou pro jazykovou výuku, zatím ve Francii neexistuje“ (Prutsch 2018, s. 4). Autor proto považuje za výhodnější sdružit vojáky do vojenské jazykové školy a provádět cílenou a efektivní jazykovou výuku.

Francie je členem NATO od založení organizace v roce 1949, avšak v letech 1966–2009 nebyla plně zapojena do jejích vojenských struktur, což byl důsledek politických a strategických rozhodnutí, včetně obav ohledně nezávislosti a suverenity francouzských ozbrojených sil. V roce 2009 Francie vrátila své vojenské jednotky zpět do integrovaného vojenského velení NATO, což umožnilo zemi plně spolupracovat s ostatními členy aliance. Francie se aktivně účastnila různých misí pod hlavičkou NATO, včetně mise v Afghánistánu, v Mali, na Balkáně a v oblasti Středomoří. V jazykové oblasti přinesla tato skutečnost potřebu upravit systém jazykových zkoušek. Byl tak zrušen dříve používaný *Certificat Militaire de Langue* a pro stanovení úrovně jazykové způsobilosti personálu se používá standard NATO STANAG 6001 (viz výše), který je uznávaný jak mezi všemi složkami francouzské armády, tak mezinárodně.

Jazyky jsou rozděleny do tří kategorií: kategorie A (angličtina, němčina, španělština, italština a portugalština), kategorie B (všechny ostatní jazyky) a francouzština pro cizince. Vojenské jazykové zkoušky jsou vojenskými složkami organizovány každoročně, ale např. u pozemního vojska ne pro úroveň SLP 1–3 v jazycích kategorie A. Vojáci jsou tedy nuceni získat zkoušku na civilních institucích a jazyková úroveň je jim následně přidělena na základě převodních tabulek podle výsledků dosažených v civilních zkouškách. Finanční náklady spojené s vykonáním zkoušky kategorie A jsou vojákům plně proplaceny, zkouška z jazyka kategorie B vykonané u civilní instituce proplácena není.

Cizí jazyky jsou vyučovány na několika vojenských institucích, z nichž tři nejvýznamnější zmíníme níže. Důstojníky určené k vedení jednotek pozemní armády vzdělává *Académie militaire de Saint-Cyr Coëtquidan*. Tato slavná vojenská akademie založená roku 1802 se skládá ze tří škol pro výcvik důstojníků, z nichž každá odpovídá specifické cestě rekrutace. Jednou z jejích částí je *École Militaire Interarmes* (EMIA). Akademické vzdělání na EMIA se skládá ze základního výcviku důstojníka společného pro všechny studenty a ze tří specializovaných směrů: věda a technologie obrany, geopolitika, mezinárodní vztahy a strategie a ekonomie a veřejná správa. Součástí tohoto programu je také jazykové vzdělávání v souladu s požadavky na budoucí profesní zaměření studentů. Kromě povinné angličtiny nabízí jazykové centrum jako druhý cizí jazyk němčinu, arabštinu, ruštinu, italštinu nebo španělštinu. Na konci studia absolvují studenti měsíční stáž v zahraničních jednotkách, která je zakončena vypracováním a obhajobou závěrečné práce buď v angličtině, nebo jiném cizím jazyce.

Centre de formation interarmées au renseignement [Centrum pro výcvik v oblasti zpravodajství pro všechny složky ozbrojených sil] se specializuje na výcvik a vzdělávání v oblasti zpravodajských služeb. Výcvik je určen pro příslušníky všech složek francouzských ozbrojených sil a také pro civilní zaměstnance. Cílem centra je poskytnout odborné dovednosti potřebné k efektivnímu sběru, analýze a interpretaci zpravodajských dat pro podporu vojenských misí a strategického rozhodování. Školení zahrnuje kromě odborných znalostí i jazykového vzdělávání, přičemž primárně se vyučuje ruština, čínština a arabština, ale také např. dari, turečtina nebo perština. Centrum rovněž poskytuje výuku vojákům, kteří se připravují na své působení na ambasádách.

Gendarmerie nationale [Národní četnictvo] je francouzská ozbrojená síla pověřená jak policejními, tak vojenskoobranými úkoly. V roce 2009 přešla formálně pod řízení ministerstva vnitra, kde spolu s dalšími složkami plní různé policejní mise, ale stále si zachovává svůj vojenský statut, protože vzhledem ke svému postavení plní také řadu vojenskoobraných úkolů včetně boje s počítačovou kriminalitou. Některé jednotky četnictva pak zůstávají nadále určeny k použití ministerstvu obrany. Četnictvo má několik školících center na celém území Francie a také svůj jazykový institut *Centre national de formation aux langues et à l'international* [Národní centrum výuky jazyků a mezinárodní spolupráce] v Rochefortu. Jazykové centrum zahrnuje pět oddělení: angličtinu, němčinu, arabštinu, španělštinu a italštinu a dvě společná jazyková výuková centra – jedno francouzskoitalské v Turíně a druhé francouzskoněmecké v Lahr. Cílem kurzů je, aby stážisté z řad četnictva dosáhli jazykových úrovní od porozumění jednoduchým textům, porozumění textům o aktuálních událostech po schopnost vyjádřit se spontánně na profesní úrovni.

2 E-LEARNINGOVÁ PLATFORMA JAZYKY PRO ARMÁDU (JAPA)

Rezort MO ČR klade velký důraz na udržování a zvyšování jazykové způsobilosti svých zaměstnanců, a to jak vojenských, tak civilních. Přičemž zlepšování jazykových kompetencí je primárně realizováno vysíláním zaměstnanců MO do tzv. rezortních kurzů s cílem složit zkoušku podle NATO STANAG 6001 SLP 1–3, resp. terminologických kurzů zaměřených na odborný profesní jazyk.

Jako doplňková studijní opora proto vznikla v CJV UO elearningová platforma Jazyky pro armádu (JAPA)¹¹, která je zároveň v souladu s Konceptí přípravy personálu rezortu MO 2022, podle které „je ve výuce jazyků nezbytné klást důraz na rozvoj distanční formy výuky a implementovat nové moderní metody výuky s využitím informačních technologií. Tato forma výuky navyšuje rezortní vzdělávací kapacitu a současně umožňuje účastníkům kurzů plnění služebních a pracovních povinností“ (Ministerstvo obrany České republiky 2022, 9). Cílovou skupinou jsou vojenští profesionálové, studenti UO, jakož i civilní zaměstnanci AČR. Kromě všeobecného jazyka jsou průběžně vypracovávány podpory výuky z oblasti odborného vojenského jazyka, včetně výstupů z rezortních

¹¹ <https://japa.unob.cz/>

a terminologických kurzů francouzského, německého a ruského jazyka (konkrétní příklady viz níže).

Nutný přechod výuky do online prostředí v souvislosti s pandemií Covid, a s tím spojená vyšší míra samostudia, pak ukázal smysluplnost tvorby online výukových zdrojů a dalšího rozvoje JAPA.

3 VÝUKA ODBORNÉHO VOJENSKÉHO JAZYKA V REZORTU MO ČR NA PŘÍKLADECH DOBRÉ PRAXE

3.1 Francouzština

3.1.1 Jazykové kurzy pro výcvikové mise EUTM a TAKUBA 2013–2022

Vzhledem ke geopolitické situaci ve světě sehrála AČR v letech 2013–2022 významnou roli ve výcvikových misích EUTM¹² a TAKUBA¹³ v západoafrickém Mali. Protože oblast Sahelu, do které Mali spadá, je převážně frankofonní, byla část českých vojáků připravována na tuto misi prostřednictvím rezortních kurzů francouzštiny na CJV UO. Tyto kurzy byly poskytovány na úrovních od začátečníků až po mírně a středně pokročilé. Kombinované a intenzivní kurzy na úrovni SLP 1 měly 10 účastníků s dotací 300 výukových hodin, terminologické kurzy trvaly v rozmezí od 2 do 8 týdnů. Je nutno zdůraznit, že ačkoli se některé kurzy nazývaly „terminologické“, nebyly určeny pouze pro vojáky s předchozími znalostmi francouzštiny. Mnoho účastníků začínalo s minimálními nebo žádnými předchozími znalostmi a vyučující je postupně přivedli k úrovni, na níž byli schopni efektivně komunikovat v různých situacích.

Celkem prošlo těmito jazykovými kurzy ve skupině francouzského jazyka CJV UO přes 150 vojáků. Primární výukovým materiálem byla učebnice *En avant* 1¹⁴, doplnkově se pak používala učebnice pro obecný jazyk, protože účastníci si potřebovali poradit v běžných situacích jako nákupy nebo orientace ve městě. Díky této důkladné přípravě byli vojáci schopni efektivně komunikovat ve vojenském i v civilním prostředí. Zpětná vazba od účastníků kurzů byla jednoznačně pozitivní, přičemž chválili pestrou a efektivní výuku.

Pro účely samostudia jsou kurzy vojenské francouzštiny dostupné rovněž v JAPA. Kurz Vojenská francouzština I je určen pro zájemce se znalostí francouzštiny na úrovni SLP 1

¹² European Union Training Mission Mali 2013–2022. Výcviková mise EU pomáhala při výcviku armády republiky Mali. Hlavním úkolem české jednotky byla ochrana velitelství výcvikové mise v Bamaku a výcvik vojáků Mali.

¹³ Úkolové uskupení speciálních sil Takuba 2020–2022. Úkolem českých speciálních sil z Prostějova byl výcvik jednotek ozbrojených sil republiky Mali.

¹⁴ Mraz, Caroline., Charlotte Burguière. 2012. *En Avant ! 1 Méthode de français pour les militaires : Afrique – Océan Indien*, Paris: MAEDI, OIF.

a výše podle NATO STANAG 6001. Struktura a obsah kurzu vychází z učebnice *En avant 1* a představuje deset témat, která se týkají běžného každodenního pracovního života vojáka počínaje zdvořilostními frázemi přes jednotky, hodnoty, vyřizování formalit až k životu v kasárnách, činnosti ve štábu, výstroji, výzbroji, fyzické přípravě, výcviku, střelecké přípravě atd. Kurz Vojenské francouzštiny II je určen pro zájemce se znalostí francouzštiny na úrovni SLP 1–2 a výše podle NATO STANAG 6001. Kurz vychází z učebnice *En avant 2*¹⁵ a je zaměřen na zahraniční mise ve frankofonním prostředí. Kurz obsahuje 14 témat zahrnujících vojenské a humanitární akce, taktiku malých jednotek, přípravu, organizaci a vedení patrol, činnost na kontrolních místech, první pomoc a zdravotnický odsun, krizové řízení, ženijní přípravu terénu a pomoc obyvatelstvu v krizových situacích. Dále se pracuje na kurzu Vojenská francouzština III, který bude otevřen v roce 2024.

Zájemci o studium francouzské vojenské terminologie mají rovněž k dispozici Učebnici francouzskočeské vojenské terminologie¹⁶, která byla zpracována na CJV UO česko-francouzským týmem. Tato učebnice poskytuje bohatý jazykový materiál ke studiu odborného vojenského jazyka z problematiky pozemních sil. Po obsahové stránce učebnice zpracovává témata jako hodnoty, výzbroj a výstroj, jednotky a organizační struktura, život v kasárnách, vojenský výcvik, zbraně a vojenská technika, vojenská korespondence, topografie a taktika. Veškerý jazykový materiál je prezentován ve francouzské (levá strana učebnice) a české (pravá strana učebnice) jazykové verzi, aby měl uživatel možnost flexibilně srovnat identický text v obou jazycích.

3.2 Němčina

3.2.1 Terminologický kurz [TeK] pro pracovníky 15. ženijního pluku AČR (leden 2020, červen 2022)

V rámci spolupráce Ministerstva dopravy a MO při výcviku použití mostních provizorií byla skupina německého jazyka CJV UO pověřena jazykovou přípravou ženistůlektorů. Cílem terminologického kurzu bylo připravit vojáky z povolání ženijní specializace na školení pro německé kolegy z Technisches Hilfswerk¹⁷, kterým měli předat svoje knowhow ohledně montáže české mostní konstrukce TMS [těžká mostová souprava], přičemž komunikačním jazykem měla být němčina. Všichni účastníci kurzu měli mírně pokročilou znalost obecné němčiny, cílem TeK tedy bylo osvojení příslušné odborné terminologie, vypracování prezentace pro německé kolegy a jazyková příprava pro komunikaci přímo v terénu.

¹⁵ Mráz, Caroline., Charlotte Burguière. 2012. *En Avant ! 2 Méthode de français pour les militaires : Afrique –Océan Indien*, Paris: MAEDI, OIF.

¹⁶ Tomšů, Jana., Joël Durand, Petr Čech, and Vítězslav Jaroš. 2008. *Učebnice francouzsko-české vojenské terminologie – Manuel de terminologie militaire francotchéque*, Brno: Univerzita obrany.

¹⁷ Spolková agentura pro technickou pomoc: organizace zřízená spolkovou vládou Německa určená k civilní ochraně. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Technisches_Hilfswerk. (cit. 2.2.2024).

Vzhledem k velmi úzce odborně zaměřenému zadání TeK s přesahem do terminologie technické se dostupné materiály z oblasti vojenské němčiny ukázaly jako nedostatečné, resp. zastaralé¹⁸¹⁹²⁰. Vznikla tak nutnost vypracovat vlastní výukové materiály včetně českoněmeckého/německočeského glosáře odborné terminologie a německých ekvivalentů popisků schémat a obrázků k TMS, a to ve spolupráci s účastníky terminologického kurzu a Katedrou ženižních technologií Fakulty vojenských technologií UO, mj. za použití jejich interních výukových materiálů.²¹

Výstup terminologického kurzu v podobě německočeského/českoněmeckého glosáře, dvoujazyčné legendy ke schématům TMS a rozšíření existujícího anglickočeského obrázkového slovníku o německé ekvivalenty představuje pozitivní příklad praktického využití německého jazyka a spojení akademické a neakademické sféry. Výstupy z tohoto kurzu byly rovněž zveřejněny v elearningové platformě JAPA a jsou tak dostupné i případným zájemcům z řad AČR.

3.2.2 Tlumočení němčiny při zaškolování příslušníků 73. tankového praporu do obsluhy tanků Leopard (duben–červen 2023)

V první polovině roku 2023 se zástupci Pozemních sil AČR obrátili na CJV UO s požadavkem na zajištění tlumočení a překladů u 73. tankového praporu v Přáslavicích v souvislosti se zaškolováním příslušníků Armády ČR do obsluhy tanků Leopard. Vyučující skupiny německého jazyka se v týdenních turnusech střídali přímo na místě a v součinnosti s vojáky 73. tankového praporu a vojáky Bundeswehru (4. Kompanie, Panzerlehrbataillon 93, Munster) byli nápomocni při tlumočení z německého do českého, resp. z českého do německého jazyka. Zároveň zajišťovali překlady technické dokumentace, předpisů, materiálů a testů určených pro výcvik. Tlumočení a překlady byly pro tým skupiny německého jazyka velkou výzvou ze dvou důvodů. Jednak se jednalo o úzce specializovanou odbornou terminologii z oblasti vojenství a techniky, přičemž se částečně muselo tvořit zcela nové názvosloví. Jednak nemohla být zasílána většina podkladů a dokumentů předem a byla předávána vždy až na místě.

Výsledkem šestitýdenního působení byl rozsáhlý soubor materiálů: pracovní verze CZDE/DECZ glosáře, přeložená technická dokumentace, prezentace a jiné dokumenty pro interní použití vojáků 73. tankového praporu v Přáslavicích.

18 Buřtová, Jana, Jana Kozílková. 1996. *Vojenské odborné texty z jazyka německého [skripta]*, Vyškov: Vysoká vojenská škola pozemního vojska.

19 Buřina, Jaroslav, Eva Mlýnková. 2001. *Německočeský a českoněmecký vojenský slovník pro posluchače VA [skripta]*, Brno: Vojenská akademie.

20 Buřina, Jaroslav. 2000. *Německočeský, českoněmecký slovník vojenský*, Fraus.

21 Benda, Martin. 2019. *Mostní provizoria používaná v České republice [skripta]*, Brno: Univerzita obrany Brno.

3.3 Ruština

3.3.1 Terminologické kurzy [TeK] pro pracovníky Vojenské policie (září 2022, říjen 2023)

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině se sekce státního tajemníka Ministerstva obrany obrátila na skupinu ruského jazyka CJV UO s požadavkem na organizaci terminologických kurzů pro příslušníky Vojenské policie, jejichž úkolem mělo být patrolování a komunikace s civilním obyvatelstvem. Kurzy probíhaly distanční formou a byly určeny pro příslušníky Vojenské policie s minimálními nebo žádnými předchozími znalostmi ruského jazyka. Jak forma výuky, tak i nulová znalost jazyka posluchačů dvou až třítýdenních kurzů se staly pro vyučující výzvou, která předpokládala zvládnutí základů jazyka s cílem zajistit schopnost efektivní komunikace v nejrůznějších situacích jak ve vojenském, tak i civilním prostředí. Pro mnohé účastníky se absolvovaný kurz stal prvním krokem k dalšímu rozvoji svých jazykových kompetencí v ruském jazyce.

3.3.2 Tlumočnický kurz pro příslušníky AČR (leden 2023, září 2023)

Na konci roku 2022 byla skupina ruského jazyka pověřena přípravou dvoutýdenního terminologického tlumočnického kurzu ruštiny pro instruktory AČR za účelem výcviku ukrajinských vojáků, resp. podpory při tlumočení do/z ruštiny. Kurz probíhal v gesci náčelníka Generálního štábu Ministerstva obrany. Jednalo se o specifický a vysoce odborný jazyk, respektive slovní zásobu s vojenskou tematikou, které se v běžné vysokoškolské výuce věnujeme pouze okrajově. Tematické okruhy zahrnovaly ženijní, střeleckou, řidičskou, chemickou nebo zdravotní přípravu. Z obsáhlých podkladů v češtině čítajících stovky stran odborných textů bylo nutné vypracovat výukové materiály v cílovém jazyce, které by bylo možné zvládnout během 60 vyučovacích hodin. Pro vyučující to znamenalo dlouhé hodiny hledání správných ekvivalentů v ruském jazyce, přičemž dostupná odborná literatura, skripta, slovníky a učebnice s příslušnou tematikou se ukázaly z hlediska aktuálnosti informací a terminologie zastaralé. Bylo tudíž nutné vytvořit vlastní výukové materiály a cvičení, které primárně vycházely z dostupných skript a interních materiálů.²²²³²⁴²⁵²⁶ Teoretický pohled vyučujících na vojenská témata pak často narážel na realitu osobních a profesionálních zkušeností posluchačů kurzů, kteří byli našimi kritiky, ale taktéž největšími pomocníky. Po absolvování prvního běhu kurzu následovala návštěva vyučujících skupiny ruského jazyka ve vojenském areálu v Libavě, jejímž cílem

²² Kadlčák, Miloš. 1990. *Učebnice ruské terminologie organizace a vedení boje motostřeleckých a tankových jednotek 2. díl [skripta]*, Vyškov.

²³ *Příručka vojáka AČR*. 2009. Institut doktrín VeV – VA Vyškov. Dostupné z: <https://www.doctrine.cz>.

²⁴ Víteček, Jiří, František Mazánek, Jaromír Pitaš, and Hubert Štofko. 2008. *Metodika střelecké přípravy. Příloha 1., Základy střelby z ručních zbraní*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD. Vševojsk42 2008. Vojenská publikace: Pub750002.

²⁵ Janeček, František, Jan Mazal, Róbert Bielený, and Ľubomír Poročák. 2008. *Metodika ženijní přípravy. [skripta, učebnice]*, Univerzita obrany Brno, Pub750004.

²⁶ Arutyunov, Alexander. 2023. *MARCH. Uchebnye karti. [skripta]*. Dostupné z: <https://1url.cz/E1rJs>.

bylo upřesnění probíraných tematických okruhů a odborné terminologie. Získali jsme tak cenné podněty ke zlepšení výuky, díky nimž může tento kurz v budoucnu lépe cílit na konkrétní požadavky posluchačů.

Výstupy z tohoto kurzu zahrnující studijní materiály a prezentace budou zveřejněny na elearningové platformě JAPA a budou tak dostupné i jiným zájemcům z řad AČR.

3.3.3 Terminologický kurz pro příslušníky Odboru kontroly odzbrojení sekce plánování schopností MO (prosinec 2023, únor 2024)

V rámci zvyšování profesionality byla skupina ruského jazyka pověřena Sekcí státního tajemníka MO uspořádáním terminologického kurzu [TeK] ruštiny pro příslušníky Odboru kontroly odzbrojení sekce plánování schopností MO [OKO SPS MO], kteří vykonávají inspekční a doprovodnou činnost na základě mezinárodních odzbrojovacích smluv, ke kterým se zavázala Česká republika. Tyto aktivity probíhají především na území ruských mluvících zemí. Omezení bilaterálních aktivit v tomto prostoru z důvodu současné bezpečnostní situace má zásadní vliv na udržování znalostí ruského jazyka příslušníků OKO SPS MO. Převážná část účastníků kurzu měla pokročilou znalost obecné ruštiny, cílem TeK tak bylo zlepšení jazykové vybavenosti a získání základních znalostí z oblasti vojenské techniky, zbraní a munice. Pro vyučující tak vyvstala nutnost vypracovat vlastní výukové materiály zahrnující nejrozličnější vojenská témata, včetně rozsáhlé odborné terminologie.

Kromě toho se TeK zabýval rovněž tématem „odzbrojení“, které posluchači představili formou prezentací smluv (SKOS, VD11, SON)²⁷ v ruském jazyce jako výstup z absolvovaného kurzu.

ZÁVĚR

Výše uvedené příklady dobré praxe dokládají relevanci výuky ostatních cizích jazyků, včetně počítačových podpor výuky jako je například elearningová platforma JAPA, která poskytuje moderní a flexibilní způsob (samo)studia cílící na specifické požadavky zaměstnanců MO. O pokračujícím zájmu a nutnosti výuky ostatních jazyků v rezortu MO ČR pak svědčí aktuálně probíhající rezortní kurz ruštiny úrovně SLP2 a francouzštiny úrovně SLP1 pro vojáky a zaměstnance AČR, jakož i od září 2024 plánovaný 5. běh kurzu pro tlumočníky ruského jazyka a rezortní kurzy francouzštiny, němčiny a ruštiny, ve kterých vyučující využijí knowhow a výukové materiály z kurzů předchozích.

Ze srovnání se zahraničními pracovišti v Rakousku, Německu a Francii zajišťujícími jazykové vzdělávání v rezortech obrany vyplývá, že přes jednoznačnou prioritu angličtiny jako „lingua franca“ dneška je důležité zachovat i výuku ostatních cizích jazyků. Což má jednak důvod pragmatický, neboť jsou regiony, ve kterých domácí obyvatelstvo anglický jazyk neovládá a nelze ho tudíž jako zprostředkovací jazyk použít. Jednak má alespoň

²⁷ SKOS: Smlouva o konvenčních ozbrojených silách v Evropě, VD11: Vídeňský dokument 2011, SON: Smlouva o otevřeném nebi.

základní znalost jazyka cílové země důležitou roli symbolickou – příslušníci armád či členové diplomatického sboru tak dávají najevo, že k obyvatelům příslušného regionu chovají respekt, znalost jazyka cílové země usnadňuje komunikaci a případná jednání. Proto jsou nezbytnou součástí jazykové přípravy i mezikulturní kompetence, tzn. zprostředkování aktuálních a autentických kulturních specifik, pravidel chování apod. (Ernst 2008).

Významu jazykového vzdělávání v rezortu obrany se věnuje například i příspěvek *Ja-zyková příprava vojáků AČR* v [czdefence.cz](https://www.czdefence.cz), který akcentuje jazykovou vybavenost jako šanci pro zvýšení konkurenceschopnosti armády jako instituce, resp. lepšího uplatnění při případném přechodu do civilní sféry. „Co se týče civilní sféry, znalost jazyků se vojákům může hodit po odchodu z armády. Právě jazyky jsou dnes na trhu ceněné. Možnost rozšiřování jazykových znalostí a kompetencí také může pomoci armádě v náboru nových lidí, kteří uvidí, že armáda je moderní institucí, ve které lze získat i jiné dovednosti a schopnosti než čistě vojenské. To z armády učiní konkurenceschopnou instituci na trhu práce, což se může odrazit i v kvalitě uchazečů o službu v ozbrojených silách. Čím kvalitnější lidé do armády přijdou, tím kvalitnější bude armáda jako taková. AČR pomáhá do značné míry budovat dobré jméno České republiky po celém světě. Dobře jazykově vybavení vojáci tak mohou přispět k dalšímu budování dobrého jména ČR (Feryna 2021).“

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že AČR dnes potřebuje nejen angličtinu, ale v kontextu aktuálních geopolitických událostí ve stále větší míře také jiné cizí jazyky. Jen tak bude schopna efektivně komunikovat a působit v mezinárodním prostředí. Důležitou úlohu tak hraje ve výcviku vojáků i Centrum jazykového vzdělávání Univerzity obrany, které je schopno flexibilně reagovat na specifická zadání rezortu obrany v oblasti jazykové přípravy.

SEZNAM ZDROJŮ

Bundesministerium für Wissenschaft, Bildung und Forschung. n.d. „Digitalisierte Sprachausbildung – 2. lebende Fremdsprache.“ <https://1url.cz/N1KCy> (cit. 2.5.2024)

Bundeswehr. 2024. „Sprachlehrgänge“. <https://1url.cz/Z1KZL> (cit. 6.5.2024).

Centre national de formation aux langues et à l'international, „Formation aux langues.“ <https://1url.cz/V1KgQ> (cit. 7.5.2024).

Centrum jazykového vzdělávání Univerzita obrany. 2024. „Zkouška podle NATO STANAG 6001.“ <https://1url.cz/j1KZJ>. (cit. 5.5.2024).

Čechová, Ivana, Jana Beránková, Hubert Hrdlička, and Radek Nedoma. 2011. „Změny v jazykové a řečové kompetenci vojenských profesionálů“. *Vojenské rozhledy* roč. 20 (52), č. 2. s. 155–167, ISSN 1210-3292. <https://1url.cz/01KZz> (cit. 1.3.2024).

École Militaire Interarmes, „Présentation.“ <https://1url.cz/a1KgZ> (cit. 7.5.2024).

Ernst, Josef. 2008. „Die sprachliche Interoperabilität des Österreichischen Bundesheeres“. Bundesheer – TRUPPENDIENST, Folge 305, Ausgabe 5/2008. <https://1url.cz/i1KZu> (cit. 9.5.2024).

Feryna, Jan. 2021. „Jazyková příprava vojáků AČR.“ *Czech Army and Defence Magazine*, 19. 7. 2021. <https://1url.cz/j1KUE> (cit. 3.4.2024).

Ministerstvo obrany České republiky. 2022. *Koncepce přípravy personálu pro potřeby resortu Ministerstva obrany*. Praha. Dostupné z: ŠIS. (cit. 15.4.2024).

Prutsch, Andreas. 2018. „Vers une formation linguistique militaire.“ *Pensées mili-terre*, 25. 7. 2018. <https://1url.cz/61Kly> (cit. 7.5.2024).

Theresianische Militärakademie. 2024. „Fremdsprachenausbildung.“ <https://1url.cz/c1KZ1> (cit. 5.5.2024).

Universität der Bundeswehr Hamburg. 30. Januar 2024. „Kurse.“ <https://1url.cz/t1KZ8> (cit. 20.4.2024).

Universität der Bundeswehr München. n.d. „Sprachangebote.“ <https://1url.cz/P1KZn> (cit. 20.4.2024).

Autoři:

Mgr. Ladislav Baumgartner, narozen 1960, vedoucí sk. Rj a UkrJ Odboru vysokoškolské výuky CJV UO Brno. Absolvent rusistiky Pedagogického institutu ve Volgogradě (RF) a germanistiky Filozofické fakulty MU Brno. Na Univerzitě obrany Brno vyučuje ruský a německý jazyk, včetně odborného vojenského jazyka. Podílí se na testování zkoušky STANAG podle NATO 6001 a vytváří testové položky všech úrovní. Absolvoval studium v zahraničí a zúčastnil se stipendijního pobytu v Mnichově a Lipsku, jakožto čtených seminářů a konferencí v ČR, SRN, Rakousku, Estonsku a na Slovensku.

Mgr. Iveta Macháčková, narozena 1971, vedoucí sk. Nj Odboru vysokoškolské výuky CJV UO Brno. Absolventka germanistiky a bohemistiky Filozofické fakulty MU Brno. Na Univerzitě obrany Brno vyučuje německý jazyk a češtinu pro cizince, včetně odborného vojenského jazyka. Podílí se na testování zkoušky STANAG podle NATO 6001 a tvorbě testových položek. Zajímá se o využití média komiks ve výuce cizích jazyků a literárně činné důstojníky v rakouskouherské armádě z literárněsociologické perspektivy. Zúčastnila se kurzů pro vyučující německého jazyka na Bundessprachenamt der Bundeswehr a v rámci programu Erasmus+ pobývala a vyučovala na Universität der

Bundeswehr Hamburg, Universität der Bundeswehr München a Sprachinstitut des Bundesheeres.

Mgr. Zbyněk Rektořík, Ph. D., narozen 1977, vedoucí sk. Fj Odboru vysokoškolské výuky CJV UO Brno. Absolvent oboru německá a francouzská filologie Filozofické fakulty UP Olomouc. Na Univerzitě obrany Brno vyučuje francouzský a německý jazyk, včetně odborného vojenského jazyka. Podílí se na testování zkoušky STANAG podle NATO 6001 a tvorbě testových položek ve francouzštině. Na platformě JAPA vytváří jazykové kurzy všech úrovní pro francouzský jazyk. Zúčastnil se několika dlouhodobých kurzů pro učitele němčiny na Bundessprachenamt a byl na půlroční stáži na Centre national de formation aux langues et à l'international ve francouzském Rochefortu.

PhDr. Jana Tomšů, narozena 1957, akademická pracovnice sk. Fj Odboru vysokoškolské výuky CJV UO Brno. Absolvovala obory ruština, pedagogika a francouzština na Filozofické fakultě MU Brno. Kromě výuky francouzštiny se zaměřuje na problematiku vojenské terminologie a odborného jazyka. Je spoluautorkou Učebnice česko-francouzské vojenské terminologie a Česko-francouzskoanglického výkladového sborníku strategických, taktických a logistických termínů. Je členkou Výboru pro terminologii AČR.